

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 20/29075-56
Saksbehandler Jan Otto Hansen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet	26.08.2025
Fylkesutvalget	02.09.2025
Fylkestinget	21.10.2025

Byvekstavtalen for kristiansandsregionen - Handlingsprogram for 2025-2029.

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Det settes av midler til 15 prosent egenandel i handlingsprogramperioden til gjennomføring av fylkeskommunens prosjekter i byvekstporteføljen.

Vedlegg

Handlingsprogram BVA 25 29 vedtatt 02062025

Oversendelse av handlingsprogram Byvekstavtalen for kristiansandsregionen

Sammendrag

Handlingsprogram for perioden 2025–2029 legges nå fram for politisk behandling hos lokale parter i byvekstavtalen, hos kommunene og hos Agder fylkeskommune. Handlingsprogrammet er første handlingsprogram etter at byvekstavtalen ble inngått. Handlingsprogrammet ble vedtatt av styringsgruppen den 02.06.2025 og skal justeres årlig. Det skal også legges fram for ny lokalpolitisk behandling årlig.

I tråd med avtalen må kommunene og fylkeskommunen bekrefte sin 15 prosent egendel for sine prosjekter i handlingsprogrammet.

For å innfri forpliktelsen i byvekstavtalen, er det viktig at nullvekstmålet holdes. For å nå dette målet er det viktig at nødvendige gange-, sykkel- og kollektivtiltak iverksettes løpende. Partene oppfordres derfor til å avsette tilstrekkelige ressurser i egen organisasjon til å gjennomføre prosjektene i handlingsprogramperioden.

Kommunene inviteres også til å komme med forslag til nye tiltak som kan bidra til målene i byvekstavtalen. Tiltakene må være i henhold til prioriteringskriteriene og intensjonen med byvekstavtalen. Disse forslagene blir da vurdert ved neste rullering av handlingsprogrammet som del av samlet prosjektportefølje.

Saksopplysninger

Byvekstavtalen for kristiansandsregionen ble inngått mellom Agder fylkeskommune, kommunene Kristiansand, Vennesla, Lillesand, Birkeland og Iveland, og staten den 08.10. 2024. Byvekstavtalen stadfester at samferdselspakke for kristiansandsregionen fase 3 (St. prop. 88 S (2022-2023)) er en del av avtalen, og at årlige tilskudd av byvekstmidler skal forvaltes sammen med prosjektporteføljen i samferdselspakken.

Avtalen forplikter partene i avtaleområdet til å nå målet om nullvekst i personbiltransporten. Nullvekstmålet innebærer at klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy skal reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange.

Byvekstavtalen styres av en politisk styringsgruppe bestående av ordførere fra de lokale partene, samt representanter for Statens vegvesen, Statsforvalteren i Agder og Jernbanedirektoratet. Styringsgruppa ledes av samferdselsdepartementet.

Byvekstavtalen er porteføljestyrt. Det innebærer at tiltakene prioriteres etter en helhetlig vurdering basert på måloppnåelse, disponible midler, samfunnsøkonomisk lønnsomhet, planstatus og kapasitet på planlegging og gjennomføring. Prosjektporteføljen konkretiseres i et handlingsprogram med fire års horisont, og rulleres årlig.

Den 02.06.2025 vedtok styringsgruppa for Byvekstavtalen for kristiansandsregionen følgende i sak 18/25:

1. Styringsgruppa for Byvekstavtalen for kristiansandsregionen vedtar handlingsprogram for Byvekstavtalen 2025-2029. Handlingsprogrammet sendes til kommunene og fylket for lokal behandling.
2. Planlegging av GS Sømsveien: Randesundsheimen - Sømskleiva (prosjekt-id: BVA250024-0019-000) fremskyndes fra 2027 til 2025.
3. Alle parter prioriterer at det settes av ressurser til å planlegge i henhold til det som vedtas i handlingsprogrammet.
4. For å sikre effektiv gjennomføring av prosjektene, gis administrativ koordineringsgruppe fullmakt til å omdisponere inntil 10 mill. kr pr. år, samlet for porteføljen. De får også fullmakt til å

omdisponere midler innenfor rammen av det enkelte prosjekt. Økning av styringsrammer skal gjøres av styringsgruppa.

5. Styringsgruppa ber om en egen sak som redegjør for bru til Eg og kryss bru til Eg (prosjekt-ID: BVA810012-0011-000 og BVA810013-0012-000)

Byvekstavtalen er finansiert med statlige midler, fylkeskommunale og kommunale midler, bompenger og eventuelt annen finansiering fra private aktører.

Nivået på statlige midler satt av til byvekstavtalen for kristiansandsregionen utgjør 2,145 mrd. 2024-kroner i avtaleperioden. Samferdselspakke fase 3 har en samlet økonomisk ramme som er beregnet til om lag 7,5 mrd. 2023-kroner.

Midler fra bompengeneinnkreving kan kun brukes på prosjekter i prosjektporteføljen til Prop. 88 S (2022–2023). Midler gjennom byvekstavtalen kan disponeres til tiltak som fremmer nullvekstmålet.

For prosjekter på det kommunale og fylkeskommunale vegnettet, er det lagt til grunn lokal egenandel på minimum 15 prosent av investeringskostnadene ekskl. merverdiavgift. Videre skal all merverdiavgift som staten refunderer til fylket og kommunene for disse prosjektene, inngå.

Dersom en lokal part ikke vedtar egenandel for ett eller flere av sine prosjekter i handlingsprogrammet, vil disse ikke kunne prioriteres av styringsgruppen. Disse tiltakene vil dermed skyves ut i tid og kan i ytterste konsekvens falle ut av porteføljen.

Kommunene inviteres også til å spille inn nye forslag til tiltak som støtter oppunder målene i byvekstavtalen. Eventuelle nye forslag blir vurdert i rullering av handlingsprogrammet.

Vurderinger

Dette er det første handlingsprogrammet for byvekstavtalen, som nå er klart til lokalpolitisk behandling. Handlingsprogrammet inneholder en rekke tiltak som skal bidra til å nå målene i avtalen. Mange av tiltakene i handlingsprogrammet er det fylkeskommunen som har ansvaret for. Det er derfor viktig at fylkeskommunen står ved det som tidligere er avtalt, for at arbeidet i byvekstavtalen kommer raskt og godt i gang. I forslag til vedtak bekrefter fylkeskommunen at en vil bidra med 15 prosent egenandel i de prosjektene fylkeskommunen er ansvarlig for. For å kunne gjennomføre prosjektene kreves det omfattende plan- og prosjekteringer. Det vil være nødvendig å prioritere dette arbeidet og øke bemanningen noe. I tråd med inngåtte avtaler vil plan- og prosjekteringskostnader inngå som en del av kravene til egenandel.

Regional plan for mobilitet 2023–2033

Handlingsprogrammet i byvekstavtalen er i tråd med hovedmålet i mobilitetsplanen om en enklere, tryggere og grønnere reise. Et godt kollektivtilbud sammen med gode og trafikksikre gang- og sykkelveger gir alle, og kanskje spesielt barn og unge, et bedre transporttilbud i byområdet.

Regionplan Agder 2030

En tilrettelegging for nullvekstmålet i kristiansandsregionen vil være i tråd med regionplan Agder 2030.

Økonomiske konsekvenser

Forslag til vedtak medfører at fylkeskommunen innarbeider en forpliktelse om å bidra med 15 prosent egenandel i de byvekstprosjektene som fylkeskommunen har ansvaret for. Det

vil som følge av foreslått vedtak måtte avsettes midler til dette i handlings- og økonomiplanperioden. Plan- og prosjekteringskostnader som knyttes til de enkelte prosjektene vil inngå som del av egenandelskravet. Byvekst-sekretariatet har laget følgende foreløpige anslag for egenandeler for den enkelte part:

Byveksttalen for Kristiansandsregionen

Vegeier	Forventet egenandeler 2025*	Forventet egenandeler 2026*	Mrk.
Agder fk.	8,1 mill.	19,5mill.	Iht. Handlingsprogrammet
Kristiansand kom.	3,6 mill.	1,0 mill.	Iht. Handlingsprogrammet
Vennesla kom.	2,1 mill.	0,7 mill.	Iht. Handlingsprogrammet
Lillesand kom.	1 mill.	0,1 mill.	Iht. Handlingsprogrammet
Birkenes kom.	0,13 mill.	0	Iht. Handlingsprogrammet
Iveland kom.	0	0	Iht. Handlingsprogrammet
Ulike - sekkeposter	0,68	1,95	Iht. Handlingsprogrammet

***) Tallene er estimater pr. 23. juni 2025.**

På grunn av foreløpige kostnadsoverslag for flere prosjekter i porteføljen, er det knyttet en viss usikkerhet til beregningene. Flere av BVA-tiltakene inngår i såkalte sekkeposter tilknyttet de tematiske arbeidsgruppene, noe som også bidrar til usikkerhet i tallgrunnlaget – både for fylkeskommunen og kommunene.

Forventet egenandel knyttet til mindre gryteklare prosjekter (sak 09/2024) er inkludert i tallene for 2025.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at fylkestinget slutter seg til forslaget som innebærer at det må avsettes midler til egenandeler i prosjektene. Det vil være nødvendig å prioritere arbeidet med plan- og prosjektering, slik at prosjektene kan gjennomføres som planlagt. Dette vil kreve noe økt bemanning og bruk av egne ressurser i tillegg til mye innleid kompetanse. Kostnadene fylkeskommunen har til disse oppgavene vil inngå som del av egenandelskravet.

Kristiansand, 13.08.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Fylkesdirektør Ola Olsbu